

**КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЋА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2025. ГОДИНЕ)**

**ПРЕДМЕТ 6:
ПРИМЈЕНА УПРАВЉАЧКОГ РАЧУНОВОДСТВА**

I – ТЕСТ ПИТАЊА

1. Традиционални задаци управљачког рачуноводства су:

- a) рачуноводствено планирање и рачуноводствена контрола (оперативно планирање и контрола), према концепту инкременталног планирања (на бази претходних остварења),
- b) идентификацију стања и перспектива конкуренције и перспектива предузећа у односу на конкуренцију,
- c) мјерења организационих, дивизионалних и одјелјенских остварења,
- d) подршку пословном одлучивању (рачуноводствена цост-бенефит анализа), у вези са ефикасношћу коришћења расположивих ресурса (нпр. дефинисање производног микса и продајних цијена).

2. За потребе обрачуна производних трошкова у масовној производњи, користи се подјела на:

- a) директне и индиректне трошкове,
- b) трошкове директног материјала и трошкове конверзије,
- c) заједничке и одвојиве трошкове,
- d) варијабилне и фиксне трошкове.

3. Неотклоњив (ненадокнадив, потонули) трошак је:

- a) дио неизбјеживих трошкова,
- b) ирелевантан са становишта пословног одлучивања,
- c) узрокован претходним уговореним испорукама од добављача,
- d) тај расход није трошак.

4. Биланс успјеха састављен према методологији вредновања залиха учинака по варијабилним трошковима подразумијева да се производна цијена коштања састоји од:

- a) збира јединичних варијабилних и јединичних фиксних трошкова,
- b) збира јединичних варијабилних производних и јединичних варијабилних непроизводних трошкова,
- c) јединичних фиксних трошкова,
- d) јединичних варијабилних производних трошкова.

- 5. Разлика у пословним резултатима узастопних обрачунских периода, утврђеним по варијабилном обрачу, добија се као:**
- a) разлика контрибуционог резултата и фиксних трошкова,
 - b) производ разлике продајне цијене и јединичних варијабилних трошкова и разлике у обиму продаје,
 - c) разлике фиксних трошкова у крајњим у односу на фиксне трошкове почетних залиха готових производа,
 - d) разлике фиксних трошкова у произведеним количинама у односу на фиксне трошкове у продатим количинама.
- 6. Предност метода билансирања резултата по методологији трошкова продатих производа је, између осталог, да:**
- a) се користи за економске анализе засноване на рентабилности,
 - b) је једноставан, аутоматски се изводи из финансијског рачуноводства,
 - c) се резултат може добити и без пописа (инвентара),
 - d) је примјенљив у краћим обрачунским периодима.
- 7. За потребе дефинисања производног/продајног асортимана кључни квантитативни показатељ је:**
- a) јединични пословни резултат за појединачне учинке,
 - b) пословни резултат (маржа) по јединици ограниченог ресурса,
 - c) контрибуциони резултат (маржа) по јединици ограниченог ресурса,
 - d) оперативни резултат (маржа) по јединици ограниченог ресурса.
- 8. За формулисање флексибилног буџета потребни су подаци о:**
- a) планској продајној цијени по јединици аутпута,
 - b) планским варијабилним трошковима по јединици аутпута,
 - c) стварној количини аутпута,
 - d) планираним фиксним трошковима.
- 9. Анализом позитивног одступања у ефикасности коришћења директног материјала могу се утврдити следећи разлози:**
- a) менаџер набавке ја купио мање квалитетан материјал,
 - b) менаџер набавке је био успјешан у договарању рокова испоруке,
 - c) менаџер набавке је добио повољну цијену али за већу количину материјала него што је планирана,
 - d) додатна обука радника у производњи је утицала на мању потрошњу материјала.

10. Износ одступања у ефикасности коришћења базе за алокацију код варијабилних индиректних трошкова:

- a) добије се тако што се утврди разлика између производа стварне стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију и производа планске стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију,
- b) добије се тако што се утврди разлика између производа планске стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију и производа планске стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и планског јединичног утрошка базе за алокацију и стварног аутпута,
- c) добије се тако што се утврди разлика између производа стварне стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију и производа планске стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и планског утрошка базе за алокацију дозвољеног за стварни аутпут,
- d) не постоји.

11. Статички буџет је користан када:

- a) трошкови значајно варирају са обимом производње
- b) обим активности остаје непромијењен
- c) се ради анализа тачке покрића
- d) менаџмент користи АБЦ методу

12. Флексибилни буџет укључује:

- a) само фиксне трошкове
- b) прилагођавање буџета стварном обиму производње или продаје
- c) само варијабилне трошкове
- d) само трошкове по јединици

13. Које од наведених није компонента укупног одступања трошкова?

- a) одступање количине
- b) одступање пореза
- c) одступање цијене
- d) одступање ефикасности

14. Трошак електричне енергије у производњи је најчешће:

- a) фиксни и директни
- b) варијабилни и индиректни
- c) варијабилни и директни
- d) фиксни и индиректни

15. Индиректни трошкови су такођер познати као:

- a) општи трошкови
- b) главни трошкови
- c) прелазни трошкови
- d) гранични трошкови

16. Која од следећих тврдњи представља основну претпоставку CVP анализе?

- a) варијабилни трошкови се повећавају нелинеарно са обимом производње
- b) продајна цијена по јединици остаје константна без обзира на обим продаје
- c) фиксни трошкови расту са већим обимом производње
- d) варијабилни трошкови се не мијењају по јединици, али укупно остају исти

17. Ако се фиксни трошкови повећају, тачка покрића ће:

- a) повећати се
- b) остати непромијењена
- c) смањити се
- d) приближити нули

18. Код традиционалног система обрачуна трошкова, алокација трошкова се најчешће врши на основу:

- a) једног критерија као што су сати рада или машински сати
- b) броја готових производа
- c) нето добити
- d) годишњих залиха

19. Код АБЦ система, трошкови се алоцирају на производе на основу:

- a) јединица производа
- b) сати рада
- c) активности које производи користе
- d) величине наруџбе

20. Циљ савремених система обрачуна трошкова је:

- a) смањење пореза
- b) прецизније приказивање трошкова и помоћ у одлучивању
- c) евиденција само фиксних трошкова
- d) израда годишњег буџета

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1. Резултат пословања предузећа за производњу видео опреме за 2023. годину дати су у слjedeћем прегледу:

Биланс успјеха (у н.ј.)		
Приходи:		3.000.000
Продаја видео опреме	2.000.000	
Уговори о одржавању видео опреме	1.000.000	
Трошкови продатих производа		1.400.000
Бруто добитак (маржа)		1.600.000
Трошкови периода (оперативни):		500.000
Маркетинг	180.000	
Дистрибуција	100.000	
Постпродајни сервиси	50.000	
Администрација	170.000	
Пословни добитак		1.100.000

У предузећу припремају плански биланс успјеха за 2024. годину, имајући на уму следеће информације:

1. Очекује се повећање продајних цијена видео опреме за 20%, док ће цијене за услуге одржавања продатих производа остати непромијењене.
2. Очекује се повећање у количини продаје видео опреме за 10%, уз истовјетно (10%) повећање потписаних уговора за одржавање продате видео опреме.
3. Очекује се да трошкови продатих јединица буду смањене за 5% због учињених технолошких побољшања у процесу.
4. Очекује се смањења трошкова маркетинга за 10%.
5. Трошкови дистрибуције ће варирати у складу са бројем продатих јединица.
6. Двије технике одржавања ће бити додате укупним трошковима у износу од 30.000 н.ј. за које се предвиђа да ће бити довољне за плату и трошкове путовања. Циљ је да се побољшају услуге купцима и да се смањи вријеме реакције на позив за поправке.
7. Очекује се да ће административни трошкови бити повећани за 5%.

Предузеће послује без почетних и без крајњих залиха готових производа.

I Плански пословни резултат за 2024. годину на бази инкременталног приступа планирању (планирање на бази претходних остварења) износи:

- а) 1.746.500 н.ј.,
- б) 1.857.750 н.ј.,
- ц) 1.879.500 н.ј.,
- д) 1.785.250 н.ј.

Доказ:

(Тачно урађен дио задатка – 20 бодова)

II) Уз претпоставку да се у 2024. години очекује продаја од 700.000 готових производа, те да су почетне залихе за тај обрачунски период 25.000 комада, док су циљне крајње залихе 16.000 комада, план производње би износио:

- а) 691.000 ком.,
- б) 709.000 ком.,
- ц) 716.000 ком.,
- д) 725.000 ком.

Доказ:

(Тачно урађен дио задатка – 5 бода)

III Ако је за производњу једног комада готових производа израчунатог у другом дијелу задатка потребно 0,4 килограма одређене сировине (директан материјал), при чему су крајње залихе 2023. године за анализирану сировину износиле 1.650 килограма, те да су циљне крајње залихе планског периода (2024. годину) планиране у висини од 1.400 килограма план набавке директног материјала би износио:

- а) 286.150 кг,
- б) 289.750 кг,
- ц) 276.150 кг,
- д) 283.350 кг.

Доказ:

(Тачно урађен дио задатка – 5 бодова)

Задатак број 2

Предузеће **ТермоЛух** производи електричне гријалице. Производни индиректни трошкови (варијабилни и фиксни) расподјељују се по јединици производа користећи **планиране сате склапања**.

- планирано вријеме склапања једне јединице: **2 сата**
- планирана варијабилна стопа по сату: **90 КМ**
- планирани број произведених јединица у мјесецу мају: **6.000 комада**
- планирани фиксни производни индиректни трошкови: **1.080.000 КМ**

У мјесецу мају су:

- стварно произведено: **5.500 јединица**
- стварни сати склапања: **11.500 сати**
- стварни варијабилни трошкови: **1.035.000 КМ**
- стварни фиксни трошкови: **1.120.000 КМ**

Потребно је:

- а) Урадити анализу одступања варијабилних производних индиректних трошкова за мјесец мај. (15 бодова)
- б) Урадити анализу одступања фиксних производних индиректних трошкова за мјесец мај. (15 бодова)

РЈЕШЕЊЕ:

